

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra, soudkyně Jiřiny Chmelové a soudce Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **PUMAX, spol. s r.o.**, se sídlem Na Klinkách 173/2, Třebíč, zastoupena Mgr. Robertem Scigielem, advokátem se sídlem Kamenná čtvrť 687/103, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 1882/57, Jihlava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 10. 2025, č. j. 62 A 65/2025-52,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a usnesení krajského soudu

[1] Žalobou podanou dne 15. 10. 2025 ke Krajskému soudu v Brně se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 9. 2025, č. j. KUJI 76462/2025, sp. zn. OUP 71/2025. Tímto rozhodnutím žalovaný zčásti změnil a zčásti potvrdil prvostupňové rozhodnutí Městského úřadu Třebíč, odboru výstavby ze dne 23. 10. 2024, č. j. OV 87188/24-SPIS 7097/2014/Vš, o povolení změny dokončené stavby „Nástavba části dvorního traktu domu na K. n. č. p. 17/11 v T. pro kancelářské účely“.

[2] Krajský soud žalobu v záhlaví uvedeným usnesením podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), odmítl jako opožděně podaný návrh. Při posuzování včasnosti žaloby vycházel z § 306 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále jen „nový stavební zákon“), který s účinností od 1. 7. 2024 stanoví ve vztahu k § 72 odst. 1 s. ř. s. zvláštní jednoměsíční lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutí

stavebního úřadu. Rozhodnutí žalovaného bylo žalobkyni prostřednictvím zástupce doručeno dne 12. 9. 2025, což plyne z žalobních tvrzení žalobkyně, vyjádření žalovaného i z doručky, kterou si krajský soud od žalovaného opatřil. Vzhledem k tomu uplynula podle krajského soudu jednoměsíční lhůta k podání žaloby v pondělí 13. 10. 2025 a podala-li tedy žalobkyně žalobu dne 15. 10. 2025, byla žaloba podána opožděně.

II. Kasační stížnost a další podání

[3] Žalobkyně (dále také „stěžovatelka“) napadá výše uvedené usnesení krajského soudu kasační stížností, a to z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

[4] Nezákonnost odmítnutí žaloby spatřuje stěžovatelka v rozporu s ustanoveními s. ř. s., jako speciálního procesního zákona pro obranu proti nezákonným rozhodnutím správních orgánů i v rozporu s novým stavebním zákonem, konkrétně jeho § 330.

[5] Stěžovatelka uvádí, že si je vědoma § 306 odst. 1 nového stavebního zákona, namítá však § 330 odst. 1 stejného zákona, který stanoví, že *„Řízení a postupy zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.“* V tomto ustanovení spatřuje ujištění účastníků, že se řízení zahájené před účinností nového stavebního zákona stále řídí podle původního zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „starý stavební zákon“). Pojmy „řízení a postupy“ se přitom podle ní nepochybně vztahují také na postupy týkající se soudní ochrany, a tedy i lhůty. Řízení, kterého se žaloba týká, bylo přitom zahájeno již 5. 5. 2014.

[6] Stěžovatelka dále poukazuje na postup žalovaného, který v úvodu svého rozhodnutí výslovně uvedl, že vzhledem k tomu, že řízení bylo zahájeno před nabytím účinnosti nového stavebního zákona, postupuje odvolací orgán v souladu s jeho přechodným ustanovením § 330 odst. 1 podle starého stavebního zákona. Tím byla stěžovatelka ujištěna, že aplikace nové právní úpravy je pro danou věc vyloučena. Starý stavební zákon přitom zkrácenou lhůtu pro podání žaloby neznal a vycházel z obecné úpravy podle s. ř. s.

[7] Stěžovatelka rovněž namítá, že rozhodnutí žalovaného neobsahuje žádné poučení o možnosti soudního přezkumu, což považuje za formální nedostatek rozhodnutí, byť si je vědoma opačného právního názoru Ústavního soudu k dané otázce. Dále také protestuje proti nastavení procesních postupů a lhůt, které vnímá jako nepřehledné a vzájemně si odporující, což podle jejího přesvědčení zasahuje do jejího ústavně zaručeného práva na soudní ochranu, neboť v důsledku nejasnosti právní úpravy ztrácí možnost soudního přezkumu správního rozhodnutí.

[8] Stěžovatelka dále uvádí, že si je vědoma rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007-62, č. 1742/2009 Sb. NSS, podle kterého je soudní ochrana originálním řízením, nikoliv pokračováním řízení správního. Domnívá se však, že závěry plynoucí z rozsudku z roku 2008 jsou v nynější věci neaplikovatelné pro zcela odlišný právní kontext vyvolaný § 330 nového stavebního zákona a sdělením žalovaného v úvodu rozhodnutí o nepoužitelnosti nové právní úpravy v dané věci. S ohledem na ujištění žalovaného nesouhlasí stěžovatelka ani s aplikací závěrů z nálezu Ústavního soudu ze dne

pokračování

26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24, a rozsudku NSS ze dne 17. 4. 2025, č. j. 1 As 25/2025-30, na její případ.

[9] Stěžovatelka v této souvislosti setrvává na stanovisku, že pokud se na věc nemá aplikovat nový stavební zákon, neměl by být aplikován ani jeho § 306 omezující lhůtu k podání žaloby. Naopak je třeba vycházet z procesních pravidel obsažených v s. ř. s., který považuje za *lex specialis* k soudnímu přezkumu všech řízení zahájených před 1. 1. 2024. V situaci, kdy právní úprava nabízí více možných způsobů výkladu, žádá stěžovatelka Nejvyšší správní soud, aby se v souladu s ústavními principy přiklonil k výkladu pro ni příznivějšímu. Z výše uvedených důvodů tak stěžovatelka žádá, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí zrušil.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 24. 11. 2025 uvedl, že žaloba byla podána až po uplynutí jednoměsíční lhůty od doručení rozhodnutí žalovaného, což potvrzuje i sama žalobkyně. Žaloba byla tedy podána opožděně, a tudíž došlo správně k jejímu odmítnutí. Z tohoto důvodu navrhuje kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[12] Poté soud přistoupil k přezkoumání napadeného usnesení v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost **není důvodná**.

[14] Nejvyšší správní soud předesílá, že v případě, kdy je kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí návrhu, přichází v úvahu pouze kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. jako zvláštní ustanovení ve vztahu k ostatním důvodům podle § 103 odst. 1 s. ř. s. (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004-98, č. 625/2005 Sb. NSS). „Nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. může obecně spočívat v nesprávném posouzení právní otázky soudem (např. aplikuje-li soud výtku ze soudního přezkumu, která na věc nedopadá), nebo v nepřezkoumatelnosti pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů, zejména skutkových (např. odmítne-li podání pro opožděnost, ačkoliv rozhodné skutečnosti nezjistil), popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek, že došlo k odmítnutí návrhu a tím i odmítnutí soudní ochrany, ač pro takový postup nebyly splněny podmínky.“ (rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2016, č. j. 6 As 2/2015-128). Vzhledem k tomu, že krajský soud žalobu pro opožděnost odmítl, tedy ji meritorně neposuzoval, ani Nejvyššímu správnímu soudu v takové situaci nepřisluší jakkoliv se vyslovovat k meritu věci, tedy k zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného.

[15] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je obecně upravena v § 72 odst. 1 s. ř. s., podle něhož lze žalobu podat do dvou měsíců ode dne, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, ovšem nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Takovým zvláštním zákonem je i nový stavební zákon (srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 5. 2025, č. j. 5 As 31/2025-26), který v § 306 odst. 1 stanoví, že „*žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno*“.

[16] Ačkoliv stěžovatelka správně uvádí, že podle § 330 nového stavebního zákona se řízení a postupy zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí podle dosavadních právních předpisů, opomíjí současně § 331 stejného zákona, který se týká právě soudních řízení a podle kterého se podle dosavadních právních předpisů dokončí pouze soudní řízení, která byla zahájena ještě před nabytím jeho účinnosti. Podle § 32 s. ř. s. je přitom řízení zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu; týká-li se návrh věcí uvedených v § 4 odst. 1, nazývá se návrh žalobou.

[17] Jak sama stěžovatelka uvádí v kasační stížnosti, soudní řízení, ačkoliv se týká přezkumu správního rozhodnutí, není pokračováním správního řízení, ale řízením samostatným (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 26. 8. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007 62, č. 1742/2009 Sb. NSS, či také novější rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2025, č. j. 1 As 25/2025-30). Podáním žaloby tak dochází k zahájení samostatného soudního řízení odlišného od řízení správního a ve vztahu k žalobní lhůtě proto nelze aplikovat § 330 odst. 1 nového stavebního zákona. Jelikož k zahájení soudního řízení nedošlo před nabytím účinnosti nového stavebního zákona, neuplatní se ani § 331 téhož zákona (viz také rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2025, č. j. 22 As 147/2025-34).

[18] Nejvyšší správní soud se otázkou uplatnění zvláštní jednoměsíční lhůty pro podání správní žaloby podle § 306 odst. 1 nového stavebního zákona ve vztahu k rozhodnutím stavebních úřadů (resp. odvolacích orgánů ve věcech, kde v prvním stupni rozhodovaly stavební úřady) již opakovaně zabýval. Dospěl přitom k závěru, že uvedená zvláštní žalobní lhůta se uplatní tehdy, bylo-li žalobou napadené správní rozhodnutí za účinnosti této nové právní úpravy žalobkyni alespoň doručeno (rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2025, č. j. 10 As 241/2024-42). Tím spíše pak tento závěr platí v případech, kdy bylo žalobou napadené rozhodnutí za účinnosti nové právní úpravy (tj. po 30. 6. 2024) nejen doručeno, ale i vydáno, jak tomu bylo rovněž v nyní posuzovaném případě (viz např. rozsudky NSS ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025-34, ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024-26, ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 242/2024-39, či ze dne 9. 10. 2025, č. j. 21 As 106/2025-25). Ve všech uvedených rozhodnutích zdejší soud shledal za popsanych podmínek žalobu podanou po uplynutí této zvláštní jednoměsíční lhůty podle § 306 odst. 1 nového stavebního zákona a zároveň před uplynutím obecné lhůty dvouměsíční ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. opožděnou.

[19] Tento závěr vyplývá rovněž ze stěžovatelkou zmiňovaného nálezu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24, v němž Ústavní soud vyšel z toho, že soudní řízení zahájená až za účinnosti nové právní úpravy se touto novou úpravou řídí (shodně např. rozsudky NSS ze dne 4. 11. 2025, č. j. 10 As 196/2025-37, ze dne 23. 10. 2025, č. j. 9 As 150/2025-19, či ze dne

pokračování

9. 10. 2025, č. j. 21 As 106/2025-25). Neústavním shledal Ústavní soud v uvedeném nálezu pouze výklad, který připouštěl pozdější zkrácení již běžící obecné dvouměsíční lhůty v situaci, kdy k doručení žalobou napadeného správního rozhodnutí došlo ještě za účinnosti předchozí právní úpravy, což však není nyní posuzovaný případ.

[20] Od uvedených závěrů judikatury neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit ani v nyní posuzované věci. I v nynějším případě je totiž nesporné, že k vydání i doručení žalobou napadeného rozhodnutí došlo po 30. 6. 2024 (konkrétně bylo rozhodnutí vydáno dne 10. 9. 2025 a doručeno stěžovateli dne 12. 9. 2025), tj. již více než rok po nabytí účinnosti nového stavebního zákona. Výše uvedená právní úprava tedy ani nedává jinou možnost výkladu než tu, že v nyní posuzované situaci se plně uplatní § 306 nového stavebního zákona. Nelze tak ani přisvědčit argumentaci stěžovatelky o použití pro stěžovatelku příznivějšího výkladu.

[21] Ani námitka stěžovatelky, podle níž byla obsahem napadeného rozhodnutí žalovaného ujištěna, že se na její věc nepoužijí právní předpisy účinné od 1. 1. 2024, v této situaci nemůže obstát. Jestliže žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že s ohledem na § 330 odst. 1 nového stavebního zákona bude v daném řízení postupovat podle dosavadních právních předpisů, vyjádřil tím pouze to, jaký právní režim považuje za rozhodný pro správní řízení, které sám vedl. To však nelze bez dalšího vykládat tak, že žalovaný tímto závazně určil i právní režim případného následného soudního přezkumu nebo běh lhůty k podání žaloby. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl výše, správní řízení a řízení soudní jsou dvě samostatná řízení; z vyjádření žalovaného o právním režimu správního řízení proto nelze dovozovat nepoužitelnost právních předpisů, které se vztahují na následné soudní řízení (viz také rozsudek NSS ze dne 23. 10. 2025, č. j. 9 As 150/2025-19).

[22] Nelze přisvědčit ani námitce stěžovatelky týkající se absence poučení o možnosti podat žalobu ve správním soudnictví v rozhodnutí žalovaného. Podle § 4 odst. 2 správního řádu správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné. Podle § 68 odst. 5 správního řádu správní orgán v poučení svého rozhodnutí „uvede, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je možno tak učinit, od kterého dne se tato lhůta počítá, který správní orgán o odvolání rozhoduje a u kterého správního orgánu se odvolání podává“. Správní orgán má tedy zákonnou povinnost poučit účastníka pouze o řádných opravných prostředcích v daném řízení a nikoli již o opravných prostředcích mimořádných či o možnosti podat žalobu ke správnímu soudu, což vyplývá rovněž ze samostatnosti správního a soudního řízení. To Nejvyšší správní soud již opakovaně potvrdil ve své rozhodovací praxi, když uvedl, že „správní orgán obecně není povinen poučit účastníky řízení o možnosti napadnout správní rozhodnutí žalobou včetně uvedení lhůty pro podání této žaloby (...). Žaloba proti správnímu rozhodnutí je obecně omezena lhůtou stanovenou v § 72 odst. 1 s. ř. s., přičemž toto ustanovení upozorňuje na možnost odlišného stanovení lhůty zvláštním předpisem. Je věcí procesní opatrnosti žalobců zabývat se tím, zda v jejich případě takovou jinou lhůtu k podání žaloby zákon nestanoví.“ (viz rozsudek NSS ze dne 28. 6. 2024, č. j. 8 As 133/2024-24 nebo také rozsudek NSS ze dne 10. 8. 2017, č. j. 10 As 221/2017 - 39).

[23] Pokud tedy bylo v napadeném rozhodnutí uvedeno, že je rozhodnutí pravomocné a není proti němu přípustné odvolání, odpovídá tato formulace poučení podle § 68 odst. 5 správního řádu. Absence poučení o možnosti podat správní žalobu tak není formálním nedostatkem rozhodnutí žalovaného.

[24] Nejvyšší správní soud dodává, že neobstojí ani kasační námitka, podle níž krajský soud vztažením § 306 odst. 1 nového stavebního zákona na žalobou napadené rozhodnutí nepřipustně omezil právo stěžovatelky na soudní ochranu. Došlo pouze k uplatnění kratší lhůty k podání žaloby ve správním soudnictví v situaci, kdy k vydání napadeného správního rozhodnutí a jeho doručení žalobkyni došlo až za účinnosti nové právní úpravy. Jak bylo přitom uvedeno, rovněž Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24, dospěl k závěru, že soudní řízení zahájená za účinnosti nové právní úpravy se již budou (prospektivně) touto novou úpravou řídit (bod 35). V projednávané věci nedošlo k tomu, že by bylo právo stěžovatelky podat žalobu „zpětně“ zkráceno. Toto její právo vzniklo právě až doručením žalobou napadeného rozhodnutí dne 12. 9. 2025, tj. až za účinnosti nové právní úpravy (viz také rozsudek NSS ze dne 14. 1. 2026, č. j. 22 As 219/2025-21).

[25] V souladu s citovanou judikaturou proto nezbyvá než uzavřít, že krajský soud správně dovodil aplikaci zvláštní jednoměsíční lhůty k podání žaloby. Ta uplynula dne 13. 10. 2025 a podala-li stěžovatelka žalobu dne 15. 10. 2025, učinila tak opožděně. Krajský soud proto žalobu po právu jako opožděnou podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítl.

[26] Nejvyšší správní soud závěrem připouští, že proces rekodifikace stavebního práva byl komplikovaný, avšak podstatné je, že nový stavební zákon byl ve Sbírce zákonů publikován již dne 29. 7. 2021, včetně zvláštního pravidla o zkrácení lhůty k podání správní žaloby v § 306 a přechodného ustanovení v § 331. Účinnost této části byla následně odložena až na 1. 7. 2024 zákonem č. 152/2023 Sb. (část I, bod 419), který nabyl účinnosti 1. 7. 2023. Stěžovatelka, respektive její zástupce, tak měli dostatek času seznámit se s obsahem nové právní úpravy včetně změny žalobní lhůty) a s jejím datem účinnosti. Stěžovatelka přitom byla právním profesionálem zastoupena již při podání žaloby ke krajskému soudu, nedošlo tedy k tomu, že by (jakožto právní laik) vlastním pochybením promeškala lhůtu, v níž mohla podat žalobu. I kdyby však stěžovatelka v řízení před krajským soudem zastoupena nebyla, byla povinna dodržovat zákonné lhůty. V souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* totiž platí, že každý je povinen hledět si svých práv, tedy i domáhat se soudní ochrany v zákonné lhůtě (shodně viz rozsudek tohoto soudu ze dne 20. 3. 2025, č. j. 3 As 250/2024-21). V opačném případě mu jde jeho nevědomost ohledně aktuálně účinné úpravy k tíži (srov. rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024-26).

IV. Závěr a náklady řízení

[27] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[28] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná,

pokračování

proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. května 2026

David Hipšr
předseda senátu